

Jeden svět na školách a mediální gramotnost

Mediální setkání pro knihovníky III, 16.6.2023

Michaela Doležalová
605 926 103
michaela.dolezalova@jsns.cz

JSNS.CZ

jsns.cz/mv

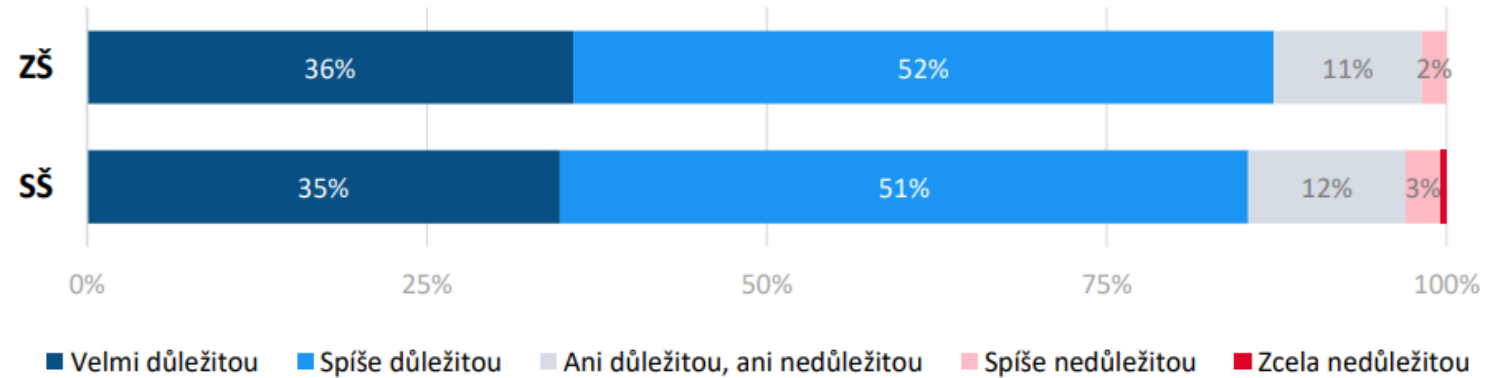
Osnova

1. východiska, rámec a přístup JSNS
2. jak mladí lidé konzumují a vnímají média
3. MV JSNS – aktivity, nabídka

Východiska, rámeček

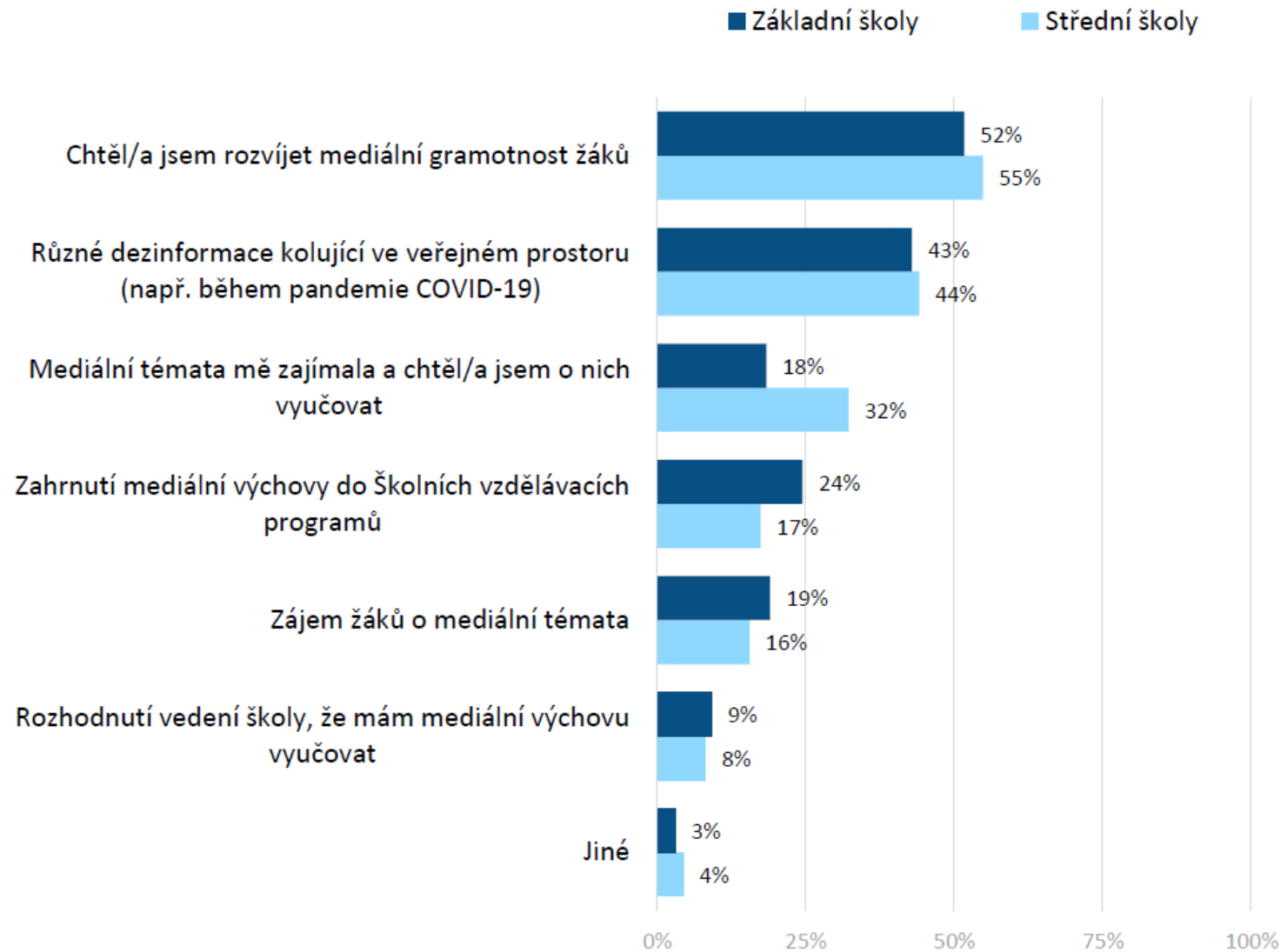
- Digitální revoluce – **moderní technologie** prostupují našimi životy
- Kyberprostor / „virtuální“ prostor – v něm probíhá velká část naší každodennosti, děti a studenti v něm **tráví spoustu času**
- **Sociální sítě** – mají obrovský dopad na společnost
- **Pozitiva vs. negativa**
- Negativa, rizika
  - Závislosti
  - Kyberšikana, sexting aj.
  - Dezinformace, fake news
  - Polarizace společnosti
  - Ohrožení demokracie

Obecně považujete výuku mediální výchovy za:

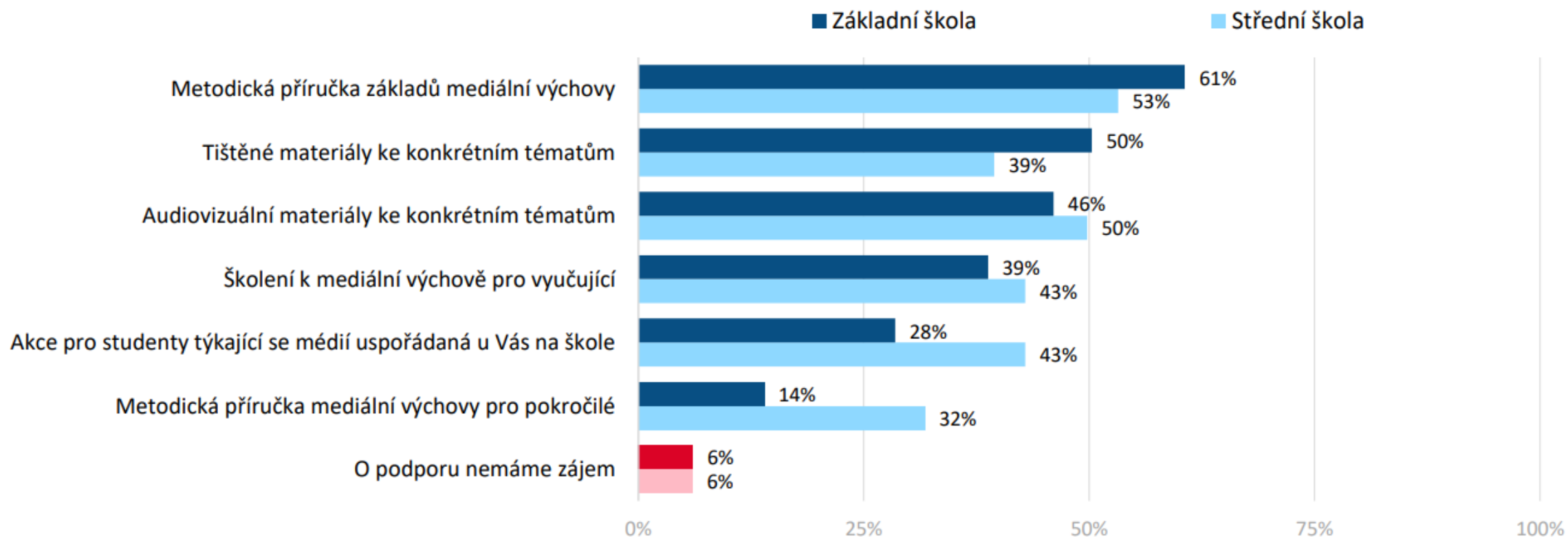

Vedení základních (88 %) i středních škol (86 %) považuje výuku mediální výchovy za důležitou.

Co pro Vás bylo hlavním impulzem, že jste začal/a vyučovat témata mediální výchovy?

Má Vaše škola zájem o nějakou podporu v mediální výchově? Vyberte maximálně 3 možnosti, o které byste měli největší zájem.

- jak mladí lidé konzumují a vnímají média

Celkově klesá důvěra středoškoláků v média. Také žáci nejvyšších ročníků ZŠ nahlíží na média velmi kriticky.

Žáci a studenti jsou přesvědčeni o manipulativnosti sociálních sítí, více vnímají ohrožení demokracie nepravdivými zprávami.

Postoje k médiím — pokles důvěry

- většina Čechů a Češek se nechá zmanipulovat sociálními sítěmi (75 % SŠ, 71 % ZŠ)
- vzrostlo vnímání ohrožení demokracie nepravdivými zprávami na internetu (o 8 %) a útoky hackerů (o 7 %)
- **nepravdivé zprávy** mazat 54 %, označovat 27 %
- médiím záleží více na **finančním zisku** než na kvalitě (přes 60 %)
- nezávislá média jsou potřebná pro **demokracii** (2018: 74 %, 2022/3: 66 %)
  - výrazná závislost na úrovni skóre med. gramotnosti (85 % vs 35 %)

Chování na internetu

- klasická média (TV, rádio, tisk) nejsou pro respondenty důležitá - 44 % SŠ, 39 % ZŠ
- stabilně konzumují oblíbený okruh médií, kterým věří, jiné informační zdroje nevyhledávají
- nejčastější aktivitou na internetu je procházení sociálních sítí (75 % SŠ, 88 % ZŠ)
- nejvíce používají Instagram, YouTube, TikTok
- na sociálních sítích nejsou 2 % SŠ i ZŠ

Znalosti a dovednosti — testové úlohy

- **minimum 1,4 bodu, maximum 17,9 bodů** (z maximálních možných 19 bodů).
- **Žáci ZŠ vyřešili v průměru 50 % úloh správně, studenti SŠ 54 % úloh.** U úloh zařazených ve stejné podobě i v roce 2018 **vykazují středoškoláci mírné zhoršení** (žáci ZŠ se letos do výzkumu zapojili poprvé).
  - **Nejlépe:** internet a sociální sítě (fungování algoritmů u internetových vyhledávačů, určení vlastníků sociálních sítí či rozpoznání reklamy na sociální síti TikTok), rozlišení **bulvárního a seriózního** titulků
  - **Nejhůře:** vlastníci soukromých médií, rozlišení zpravodajského a názorového článku, jmenování alespoň 1 novináře, znalost **dezinformačních webů**, vyhodnocení, zda jde o veřejnoprávní médium

Průměrně získané počty bodů (řazeno sestupně):

1. žáci víceletých gymnázií (tercie, kvarta)	12,3 b.
2. gymnazisté (kvinta–oktáva)	12,1 b.
3. studenti SOŠ/SOU s maturitou	9,8 b.
4. žáci ZŠ (8.a 9. třída)	9,1 b.
4. studenti SOU bez maturity	8,1 b.

- Dosažená hodnota tzv. skóru mediální gramotnosti **nejvýrazněji souvisela s typem školy**, kterou žáci a studenti navštěvují.

Přístup JSNS

- Uvědomujeme si a zohledňujeme reálné možnosti a odbornou připravenost vyučujících
- Je na místě otevřeně pojmenovat, že běžné komunikační platformy dětí a studentů a vyučujících jsou diametrálně odlišné
- **Klíčová je role vyučujících, potřebují podporu**
- Školení, kurzy, síť lektorů
- Klademe maximální důraz na praktickou využitelnost materiálů a aktivit
- Důležitá je forma a atraktivita materiálů
- Jednorázové akce na školách nepředstavují systémové řešení

- **Systémová změna realizovaná zdola**

MEDIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

